

[DISTINCTIO 1

Quaestio 1:

UTRUM SIT PONERE IN DEO ALIQUAM POTENTIAM IN ORDINE AD REM EXTRA CREANDAM, QUAE IMMEDIATIUS ATTINGAT REM FACTAM EXTRA SE QUAM INTELLECTUS VEL VOLUNTAS]

Circa distinctionem primam secundi libri quaeritur primo utrum sit ponere 1
in Deo aliquam potentiam in ordine ad rem extra creandam, quae immediatius
atingat rem factam extra se quam intellectus vel voluntas.

Quod sic, arguitur: 2

5 1. Haec est vera: 'Deus potest creare rem extra se'; igitur aliqua potentia creativa
potest creare. Consequentia patet, quia sequitur 'si Deus potest intelligere, aliqua
potentia intellectiva potest intelligere'. Quaero quae sit illa potentia qua imme-
diate attingit creabile, aut voluntas aut intellectus aut aliqua tertia. Non voluntas
nec intellectus. Probo simili medio primo de voluntate, quia si voluntas sit ista
10 potentia, aut voluntas sub ratione qua voluntas absolute, et tunc omnis voluntas
posset creare; quod supponitur falsum esse. Nec voluntas inquantum divina, quia
si inquantum divina esset principium proximum creaturae, tunc omne illud cuius
esset principium esset creabile, sicut omne illud cuius intellectus est principium
cognitivum est cognoscibile; sed voluntas est principium emanationis Spiritus
15 Sancti; igitur Spiritus Sanctus esset creabilis; hoc falsum, igitur illud ex quo se-
quitur. Simili modo potest argui de intellectu quod non est principium creationis
proximum, quia tunc Verbum esset creabile.

2. Item secundum Philosophum 12. *Metaphysicae* Deus nihil intelligit extra se, 3
quia cum omne aliud extra se sit vilius eo, si intelligeret alia extra se, vilesceret
20 eius intellectus; igitur non vult aliquid extra se. Consequentia patet, quia nihil
vult nisi cognitum. Sed si nihil vult extra se, nihil per voluntatem ponit extra se;
igitur voluntas non est principium proximum productivum, immo non est aliquod
principium. Et idem sequitur de intellectu, quod si nihil intelligit extra se, nihil

1 circa ... primo] circa secundum librum primo quaeritur LW; om. EPQRSV 3 se] om. LS
5 rem] om. LV 6 intelligere] igitur add. LSV 7 quaero] igitur add. LSW 11 qua]
quae LW; per quam E 10-12 aut ... creaturae] haec est aut inquantum voluntas absolute
aut inquantum divina non primo modo quia tunc omnis voluntas posset creare quod supponitur
falsum esse nec secundo modo quia S 11 nec] aut LV 12 creaturae] illius P; etc. ELQ
RV; om. W 14 est!] om. EQR 15 hoc falsum] hoc est falsum QRS; quod est falsum LW;
hoc autem (*sup. lin.*) falsum E; haec autem falsa (*post corr.*) P; sed falsum M 23-24 quod ...
se] om. LW

- per intellectum ponit extra se. Igitur praeter intellectum et voluntatem oportet ponere aliam potentiam productivam et creativam rerum extra. 25
- 4 Sed diceret quod intentio Philosophi est quod nihil intelligit extra se sicut obiectum primum, bene tamen intelligit alia extra se sicut obiectum secundarium.
- 5 Contra: Commentator eius expresse dicit oppositum comm. 51 super illud “sententia autem patrum” sic per talem rationem: “nobilitas et perfectio principii 30 consistit in operatione sua. Si igitur primum principium intelligit vilia, sequitur quod sua perfectio et nobilitas consistit in intelligendo vilia. Quapropter”, dicit ipse, “et sua actio est vilissima actio operationum”. Et quod haec sit intentio sua patet, quia obicit sibi ipsi sic: “ex hoc sequitur quod primum principium ignoraret plura”. Et respondet quod ignorare vilia, cuiusmodi sunt omnia extra Deum, est 35 melius quam scire. Et ideo concludit quod, cum impossibile sit ipsum intelligere vilius se aut nobilius, cum non sit aliquid tale, et tamen intelligit, necesse est quod tantum intelligit se.
- 6 Contra:
1. Quod intellectus sit immediatum principium producendi rem extra arguitur (et 40 ita praeter intellectum et voluntatem non est ponenda potentia alia immediatior), quia illud est immediatum principium alicuius effectus producibilis, ad quod directe et per se pertinet ratio formalis producendi, ut si species intelligibilis sit principium formale intelligendi, intellectus erit principium proximum sive potentia proxima eliciendi actum intelligendi; sed ratio formalis producendi rem 45 extra pertinet ad intellectum divinum; igitur etc. Minor patet, quia huiusmodi ratio est idea practica, quae per se respicit intellectum practicum. Igitur intellectus practicus est principium proximum etc.
- 7 2. Item quod non sit dare aliquam potentiam in Deo praeter intellectum et voluntatem, quae immediatius se habeat in productione rerum ad rem producendam, 50 arguitur sic: omnis potentia in Deo est potentia immaterialis pure fundata in natura pure immateriali. Tunc sic: omnis potentia immaterialis pure fundata in natura

26–27 sicut ... se] nisi E 27–28 bene ... secundarium] *om.* LW 27 bene] *om.* QR
 29 expresse ... oppositum] ostendit oppositum LW (*post* patrum, l. 30) 30 per ... rationem]
om. LW || perfectio] primi *add.* BNPV 33 est] esset LPW 34 patet quia] *om.* BE
 MNPQRV || ignoraret] ignoret EPQRV 36–37 cum ... tale] *om.* ELPW 38 intel-
 ligit] intelligat BLPSV; diligit MN 39 contra] ad oppositum LW 44 formale] *om.* BV
 44–45 sive ... proxima] *om.* LR 47 practicum] *om.* LVW 49–50 quod ... producen-
 dam] idem L 50 in ... producendam] in productione ad rem producendam EQRW; ad
 productionem rei P; ad productionem extrinsecam S 51 pure] quia *praem. in marg.* E;
 quia BMNSV 52–53 tunc ... immateriali] sed omnis talis (potentia *add.* PW) LPSW; sed
 huiusmodi E (tunc ... immateriali *add. in marg.*)